

Vážení uživatelé JIB,

v předešlém půlroce jsme pilně pracovali a připravili pro vás dvě nové oborové brány, které tvoří oborově zaměřenou paralelu k všeobecně pojaté Jednotné informační bráně. Přinášíme vám proto podrobný článek o tom, jaké brány jsou nyní k dispozici a co vám, uživatelům, nabízejí. Samotná Jednotná informační brána zůstává zastřešujícím rozhraním, které slouží pro prohlédávání obecných a univerzálních zdrojů a k přebírání záznamů.

Radostnou zprávou je, že se nám podařilo integrovat do JIB licenčně neomezený OAI-PMH harvester, takže od tohoto roku budeme moci sklízet řadu cenných informačních zdrojů a zapojovat je do JIB. Těchto zdrojů výrazně přibývá a je nutné na tento trend reagovat. Kromě schopnosti paralelně prohlédávat vzdálené informační zdroje tak bude JIB pracovat i se sklizenými daty ve vlastním databázovém úložišti.

S přáním krásného jara váš řešitelský tým

Plánované využití OAI

V roce 2008 rozšíříme kapacitní možnosti sklizení externích dat přes protokol OAI-PMH, takže budeme moci do JIB připojit množství významných zdrojů, které nepodporují vzdálené vyhledávání ale mohou být sklizeny přes OAI-PMH. Jedním z prvních takových zdrojů bude katalog Městské knihovny v Praze. Zdroje sklizené přes OAI-PMH budou v JIB vystupovat jako samostatné, plnohodnotné zdroje, které doplní celkové informační portfolio JIB. Realizace sklizení započne nejspíše začátkem druhé poloviny roku. Za případné náměty na další OAI zdroje předem děkujeme!

Již čtyři oborové brány JIB!

V roce 2007 byly zveřejněny oborové brány KIV (Knihovnictví a informační věda) a MUS (Musica) a od prosince 2007 byl zahájen i zkušební provoz oborové brány ART (Umění a architektura). V letošním roce se k této trojici přidala ve zkušebním provozu i brána TECH (Technika). Cílem oborových bran je poskytnout uživatelům prostor, kde mohou jednoduše prohledávat různé české i zahraniční oborové zdroje. Zmíněné oborové brány jsou součástí postupně budované sítě oborových bran zastřešených Jednotnou informační branou (JIB). Společným prvkem oborových bran a JIB je využití technické řešení, tj. kombinace nástrojů MetaLib, SFX a Plone.

V oborových branách naleznou uživatelé kombinaci volně dostupných a licencovaných zdrojů. U většiny oborových bran je přístup k licencovaným zdrojům umožněn pouze z počítačů s povolenými IP adresami. Společným prvkem všech oborových bran je tzv. Vyhledávač, který umožňuje paralelní hledání ve vybraných zdrojích. Obdobně jako v JIB v něm mohou uživatelé oborových bran vyhledávat pomocí Snadného a Profi hledání. Všechny oborové brány připravily pro své uživatele předvybrané sady zdrojů, které mohou využívat pomocí Vyhledávače ve Snadném i Profi hledání. Ti z vás, kteří již s některou oborovou branou nebo JIB pracovali, zajisté ocení, že obdobná struktura a rozhraní bran pomáhá snazší orientaci a ovládní.

Oborové brány by svým uživatelům měly ulehčit hledání odborných informací, tj. nabídnout katalogy oborově zaměřených knihoven, upozornit na článkové databáze, pro potřeby oborových bran jsou popisovány i kvalitní zdroje z internetu a v neposlední řadě brány informují své uživatele i o zdrojích, které zatím nemohou být z technických či licenčních důvodů zapojeny přímo do Vyhledávače (např. lístkové či naskenované katalogy, tištěné bibliografie, zahraniční licencované zdroje). Brány nabízejí i přidané služby SFX upravené vzhledem k potřebám jednotlivých oborových bran. Součástí oborových bran jsou samozřejmě i informace o dění v jednotlivých oborech, např. informace o konferencích, výstavách, školeních, které mohou zájemci odebrat prostřednictvím RSS kanálů.

Kombinace vyhledávání záznamů dokumentů, webových zdrojů (v databázích zapojených ve Vyhledávačích bran), shromažďování informací o oborových zdrojích, které nemohou být zapojeny do Vyhledávače (Nenalezli jste?) s podrobným rozdělením zdrojů podle Konspektu – Prohlížení (u bran KIV a MUS) umožňuje komplexní přístup ke zdrojům konkrétního oboru a stává se tak základní pomůckou odborníků i laiků při práci s odbornými zdroji.

► Oborová brána KIV

Adresa: <http://kiv.jib.cz>

Garant projektu: Knihovnický institut NK ČR a ÚISK FF UK

Specializace: knihovnictví a informační věda

Oborová brána KIV byla zveřejněna jako první oborová brána ve zkušebním provozu již v prosinci 2006 a získala Cenu Infora 2007. KIV je určena především pro zabezpečení informačních potřeb knihovníků a informačních pracovníků, učitelů a studentů oboru Knihovnictví a informační věda. Je součástí služeb Knihovnického institutu Národní knihovny ČR a je virtuálně spojena s portálem Knihovnického institutu Informace pro knihovny. Obdobně jako v ostatních branách i v KIV naleznete Vyhledávač KIV, do kterého jsou zapojené oborové volně přístupné i licencované zdroje.

Předvybrané sady v KIV:

- NK ČR – báze KKL
- LISA, ISTA, LLIS, CSI
- NK ČR – ANL a NKC
- Knihovnické portály
- NK ČR – WEB
- Slovníky
- České časopisy
- Slovenské časopisy

Součástí oborové brány KIV je i Prohlížení KKL. Zde je, podobně jako u oborové brány MUS, oblast knihovnictví a informační vědy rozdělena do podrobnějších kategorií podle Konspektu a po výběru konkrétní kategorie jsou vyhledány záznamy webových zdrojů zahrnutých v bázi KKL. Průběžně budou do Prohlížení KKL doplňovány i záznamy dalších druhů dokumentů.

► Oborová brána MUS (Musica)

Adresa: <http://mus.jib.cz>

Garant projektu: Hudební oddělení NK ČR

Specializace: hudba a hudební věda

Brána MUS se zaměřuje v první řadě na domácí hudebněvědné zdroje a zdroje významné pro studium hudby v českých zemích a širším středoevropském kontextu. Její cílovou skupinou jsou hudební vědci, studenti hudebních oborů, hudební pedagogové, publicisté a interpreti. Do Vyhledávače MUS jsou kromě odborných licencovaných zdrojů zapojovány i katalogy českých knihoven, které obsahují informace o hudebninách, zvukových dokumentech. V části Nenašli jste? poskytuje brána MUS i informace o klasických katalozích, které obsahují informace o hudebninách ve fondech jednotlivých knihoven, digitalizovaných hudebninách atd. Oborová brána MUS nabízí kromě standardního Vyhledávače se všemi možnostmi vyhledávání (Snadné s využitím předvybraných sad, Profi hledání se širokými možnostmi výběru zdrojů pro vyhledávání) i část s názvem Prohlížení MUS. Zde jsou shromážděny záznamy vybraných zdrojů z internetu, které odpovídají svým zaměřením bráně MUS. V Prohlížení MUS si pro vyhledání odpovídajících zdrojů stačí vybrat některou z kategorií Konspektu, která odpovídá vašemu požadavku. Postupně bude Prohlížení MUS doplněno i o vyhledávání v dalších druzích dokumentů.

Předvybrané sady oborové brány MUS:

- hudebniny
- zvukové dokumenty
- literatura o hudbě
- webové zdroje

► Oborová brána ART (Umění a architektura)

Adresa: <http://art.jib.cz/>

Koordinátor projektu: Knihovna UPM

Specializace: architektura, sochařství, malířství, grafika, umělecké řemeslo, design, fotografie, památková péče a další příbuzné obory

Oborová brána ART navazuje na projekt Virtuální umělecké knihovny (VUK). Významnou součástí oborové brány ART je tedy Katalog VUK,

kteřý umožňuje paralelní prohledávání katalogů knihoven, které jsou členy Virtuální umělecké knihovny (VUK). Součástí oborové brány ART je v části Nenašli jste? i přehled zdrojů, které zatím nebyly zařazeny do brány ART a není v nich možné hledat pomocí Vyhledávače. V části Časopisy naleznete i seznamy elektronických časopisů přístupných ve vybraných knihovnách zapojených do VUK.

Předvybrané sady v ART:

- katalog VUK
- další knihovny ČR
- databáze článků a časopisů
- zahraniční knihovny
- Manuscriptorium

► Oborová brána TECH (Technika)

Adresa: <http://tech.jib.cz/>

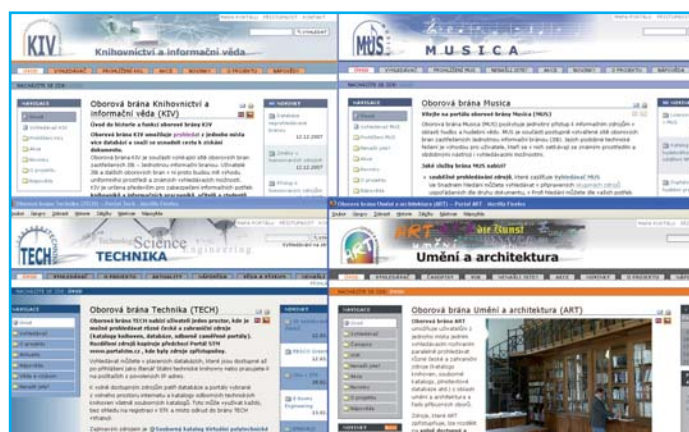
Garant projektu: Státní technická knihovna

Specializace: technika a aplikované přírodní vědy

Oborová brána TECH je nástupcem Portálu STM a uživatelům orientaci v nové oborové bráně TECH zajistí usnadní skutečnost, že rozdělení zdrojů je shodné se strukturou Portálu STM. Mezi důležité zdroje zapojené do TECH patří Souborný katalog Virtuální polytechnické knihovny. Jeho prostřednictvím je možné ověřit dostupnost časopisů ve fondech českých technických knihoven a případně si objednat dodání článku. Zajímavou částí oborové brány TECH je část Věda a výzkum, kde uživatelé mimo jiné naleznou přehledně uspořádané informace o profesionálních elektronických informačních zdrojích z oblasti přírodních věd, techniky, lékařství, norem, patentů a šedé literatury. U oborové brány TECH je přístup k licencovaným zdrojům rozšířen i na ty uživatele, kteří se identifikují jako členové Státní technické knihovny (plánovaný stav v květnu 2008).

Předvybrané sady v TECH:

- katalogy technických knihoven
- placené databáze
- volné databáze
- portály a vyhledávače
- encyklopedie
- patenty a normy
- historické fondy

Nabízíme školení JIB pro studenty VŠ

Měla by vaše univerzitní knihovna zájem o bližší seznámení svých uživatelů s JIB? Jednotná informační brána může být cenným pomocníkem pro získání informací o dostupnosti dokumentů při přípravě zejména závěrečných prací (bakalářské, diplomové atd.), a proto přicházíme s nabídkou uspořádat ve vaší knihovně školení, ve kterém studentům ukážeme, co všechno JIB nabízí a jak ji efektivně využívat. Školení mají vždy teoretickou část, věnovanou výkladu o jednotlivých částech a funkcích JIB (volba zdrojů pro vyhledávání, zadání dotazu, práce s výsledky atd.), a část praktickou, která slouží pro procvičení získaných znalostí na konkrétních příkladech.

Ukázky prezentací, které pro školení využíváme, naleznete na Info portálu JIB (<http://info.jib.cz>) v části Pro knihovny >> Propagační materiály >> Prezentace pro školení JIB. Můžete nahlédnout i do naší Fotogalerie, opět na Info portálu JIB >> O projektu >> Fotogalerie.

V případě, že vaši knihovnu tato nabídka zaujala a školení JIB byste uvítali, pro domluvení podrobností nás laskavě kontaktujte na adrese jib-support@cuni.cz.

Jinonické texty a LDAP JIB

V roce 2007 byl na Ústavu informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze zpřístupněn cenný archiv elektronických studijních textů z oboru knihovnictví a informační vědy s cílem podpory celoživotního vzdělávání knihovníků a informačních pracovníků. Archiv samozřejmě ocení i studenti knihovnických oborů. K obsahu portálu mohou přistupovat pouze autentikovaní uživatelé. Pro uživatele JIB je důležité, že pokud mají v JIB svůj účet, mohou přihlašovací údaje využít i pro vstup k schráněnému obsahu portálu studijních textů ÚISK. Portál naleznete na adrese <http://texty.jinonice.cuni.cz/>.

Se všemi branami můžete pracovat najednou v jednom prohlížeči

Nyní můžete pracovat zároveň s Jednotnou informační bránou (www.jib.cz) a čtyřmi oborovými branami, KIV (kiv.jib.cz), MUS (mus.jib.cz), ART (art.jib.cz) a TECH (tech.jib.cz), ve více oknech jednoho prohlížeče. Do této doby bylo nutné se z používané brány nejprve odhlásit a až poté otevřít další požadovanou bránu (resp. vyhledávač brány, např. <http://art.jib.cz/vyhledavac>). Na druhou stranu již není možné využívat jednoho přihlášení např. k JIB a pracovat zároveň ve více oknech prohlížeče. Nyní je nutné se v každém okně přihlásit zvlášť.

Statistické údaje vyhledávání přes WWW a přebírání záznamů

IS nejvyužívanějších zdrojů ve WWW rozhraní za rok 2007	Počet dotazů
SKAT - souborný katalog	184932
UK - souborný katalog	184512
MUNI - souborný katalog	183638
VŠE - souborný katalog	180606
VUT Brno - souborný katalog	178588
ČVUT - souborný katalog	159214
Souborný katalog CR - monografie	157393
Akademie ved CR - souborný katalog	100668
GBV - souborný katalog	69400
OLIS - souborný katalog	69273
BIBSYS - souborný katalog	68835
Library of Congress	68525
IDS Zurich Universitat	68523
National Library of Canada	68192
National Library of Medicine	67786

Přebírání záznamů - Z39.50 dotazy	2005	2006	2007	Počet	Procenta
Z39.50 dotazy	263009	405834	481859	1150702	100,00%
Počet pracovních dnů	253	247	251	751	
Průměrný počet na prac. den	1040	1643	1920	1534	
ISBN dotazy	130171	183157	213294	526622	45,77%
ISSN dotazy	3340	3232	22319	28891	2,51%
Jiné dotazy	129498	214748	246246	590492	51,32%
Nalezené záznamy - O	106525	158146	176100	440771	38,30%
Nalezené záznamy - právě I	105620	169662	204334	479616	41,68%
Nalezené záznamy - I a více	156484	247688	305759	709931	61,70%